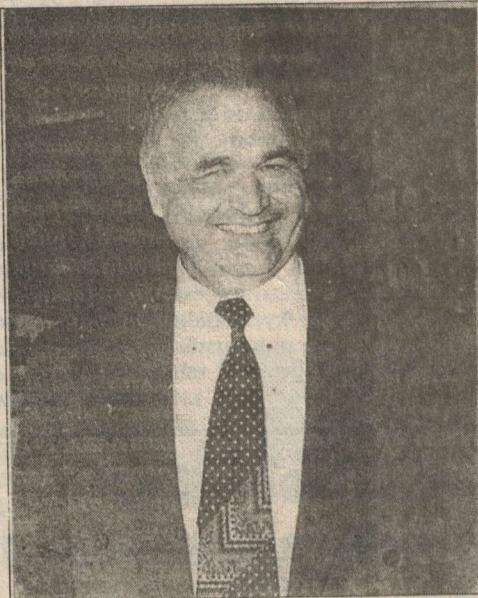

Юбилярсем - пирён ентешсем

Района чапа кăларакансем

“Кашни район хăйен таланчесемпе палларса тăрат. Калăпăр, арккесем Тукайпа мăнкăмăлланасе, сармановец-сем - Ильхампа. Ку тĕлешпе пирён район та вёсенчен юлмас. Вăл Кандалый, Утыз-Имани, Габдулла Каиев, Галиуллин академиксемпе тата ыттисемпе тивëçлипех мăнкăмăлланма пултарать”, - тесе пусларе пирён ентешэн Талгат Галиуллинин 60 çулхи юбилейне халалланă уявра хăйен саламлă сăмахне район администрацийен пуслăхе Ф.С. Сибагатуллин. Ученайпа педагоган, писателен тата ахаль ыннăн пысăк талантне тивëçлипе хакласа Фатих Саубанович ёна паллă датăпа ёшшăн саламларе, сиреп сывлăх, ёнăçлăхсем сунса асăнмалăх парне паче.

Çав кун ентешэн уявне паллартма чылай ын пустарыннăччă: кусем шкулта вёренекенсемпе учительсем, искуствăпа литература юратакансем, вёсен хушшинче Талгат Галиуллинин вёренекенчесем, Елабугăри педагогика институчен студенчесем пулнăскерсем, çаплах юбилярн тăванесем...

Вăхăт шутлă пулин те, кашни сăмах тухса калама тăрăшреч. Çав каç каланă ырă сăмахсене чылайчен чĕрере усрас килч.

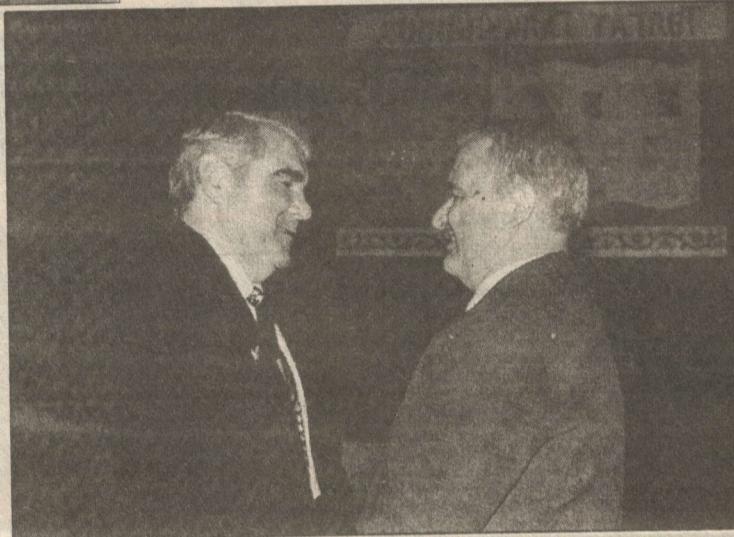
Тутарстанти Писательсен Союзэн председателĕ Ринат Мухаммадиев:

- Тутарсен паллă деятелесен 95-99 проценчă ялта çуралса ўнă. Сирен ентешсем хушшинче те вёсем чылай. Талгат Галиуллин - вёсенчен пёри. Пётэм пурнăче вăл тутар нацине сыхласа хăварса аталантараассине халалланă. Елабугăра çутёчн мĕнлерех центрне йĕркелер? Вăл тăрăшните КГУН тутар чĕлхиле литературин уйрăмĕ, çултăлăкне аслă пĕлү тுяннă 25-30 специалист хăтĕрлекенсек, тутар филологийен, историйен тата хĕвелтухăç чĕлхисен факультетче пулса тăч. Ку вăл нацин культура шăпинче питĕ паллă тапхăр, - терĕ вăл юбиляра саламласа. - Юлашхи вăхăтра Нурлат пурнăш шайле те Хусанпа çывăхланч. Пётэм çĕршыве кризис пынă вăхăтра сирен Нурлат хули çĕнетү тата аталану çул-йĕрпе пыни тĕлĕнгерет. Эпĕ сирен оптимизärпа мăнкăмăлланатăп!

Ильдар Юзеев унăн сăмахсене сăвăпа çиреплете.

Фоат Галиуллин та хăйен сĕнвĕсene пĕлтернĕ хыççăн çапла каларе:

- Хальхи вăхăтра Кул Гали, Габдулла Тукай сывă пулнă пулсан хăйен ентешне саламлама килнë пулччă.

халăхне халалланă ёçсемпе тивëçнă.

Акă çапла пёрин хыççăн тепри юбиляра саламларе. Литераторсене вырăнти пултарулăх артисчесем улăштарчă. Клара Хайрутдинова-па Мирсайт Сунгатуллин юрланă юрсene та ашшăн йышăнчă.

Çав каç Кăчăканлă ялне халалланă юрра Ахмет Гадел, Нурлат хулине халалланă юр-

ра Гульшат Зайнашева юрларе.

Уяв вёçенче юбиляр сăмах илчë: ентешсene пурне та телейлĕ, çутё малашлăх сунчë, чун-чĕререн каланă ырă сăмахсемшen тав туре тата салхуланса çапла хушса хуччă.

- ыннăн пурнăш пите вăрăм туйнăтă: миçe çул пурнăса ирттернă, ачасем ўссе çитенчă, мĕн чухлă

кенеке çырнă... Çав вăхăтрах вăл питĕ кĕске тă: пурнăслас текен ёçсем нумай, вăхăт вăра сахалрах та сахалрах юлатă...

Акă сцена çинче юбилярн юратнă юрри янăрат. Унта пурнăш тăршшĕпе вёреннă, пурнăца çентерусем тума пултарнă, тĕрлĕ çĕршывсene пулса курнă, нумай чĕлхе алла илнë ыннăн чунне усса пани. Анчах та наградăсене,

ятсене, паллăсене пăхмасăр вăл хăйен тăван çĕрпин тивëçлĕ ывăлĕ юлнă. Çакăн пек вăл пирён ентеш Талгат Галиуллин.

К.ЯМАЛЕТДИНОВА.

Н.АЗИЗОВ сăнүкер-чĕкесене: юбиляр; çапла ёшшăн кĕтсে илчëç хаклă хăнасене районта.

Тампа лесничествинчи Анатолий Николаевич Семенов лесничишён кәсалхи үйрәмаш канәсәр пулна: җанталәк питә шәрәх тәч, хәттә хәш вәхәтра та пушар тухма пултарна. Җакә вәрманшән уйрәмаш хәрушә, пушар тухнишён вара ялан тенә пекех этом айапла. Сүнтерсе хәварман вут, ўкерсе, пәрахса хәварна сүнмән пируст тәп. 1972 үләхүү җакән пекех шәрәх үйрәмаш тата күршөри лесничествасен вәрманшем сүннине лесничи хәй тә лайах астәвәттә. Җавән чухне пин-пин гектар вәрман көле җавәрни. Үн вырәнне хәсан ыйвәсем үсә?

Хурән 50 үл, ҳыр вара 80-100 үл ўсеттә. Вәрман хүснәләхнече тата лесничестваса та кәсал пушар пулман. Аңшлагсем лартса тухна. Вәрман, үлсем хәррисене тракторпа сухаласа тухна. Лесниксем талякәп дежурствара тәнә. Вәрманта кварталсене ывәннине пәлмесәр тәрәсләнә. Җынсемпес пушар хәрушәх җинчен калаңна. Май үявәнче халәх вәрман культуристесе лартна, җавән кәнмалли күнисене җарымсан юханышвәп җәмәл кимәсем (байдарка) питә нумайән килсе җити. Җынсene вәрман, шәпләх иләртет. Җавән чухне вара Анатолий Николаевич вәсene наказ пама вәхәтне шеллемен: костера сәнасах тәмалла, кайран ёна тәпраша хупласа хәвармалла, җавәнине дежурни пулмалла... Җакән пек тәсләх пәрре кана-и?

Вәл хәйен пурнашне мәншән вәрманпа җыхәнтарна? Кунта вара вәрман тәрәнтәр? Сакәр класс пәтернәх җыцән пилорамшика пуллакан, тракторист пулса җәленә, салтакран тәвәнәх җыцән та каллех трактор җине ларна, җавән чухне питә лайах ватә лесник Кучкин, пултарулла специалист шултанаканскер, ёна җапла канаши панә: "Санран питә лайах лесник пулать, куратап эпә", - тенә. Җәленә пулна та. Җәленә вәхәтрах Марисад-

Хәйен вырәненче

ри вәрман техникумнече вәрени. Вәрман хуралци, лесничие пуллакан, вәрман мастер, вәрман пункчөн начальник пулса вай хунә. Пәлтөр күнүнде Тампа вәрман пункчөп лесничества на пәрлештернә та пәр хүснәләх туса хунә, ёна халь Анатолий Николаевич Семенов ертсе пырат.

Вәл Октябрь вәрман хүснәләхнече җәлеме тыгынанда декабрь уйхәнчесе шәп кана 17 үл пулать. Үнән "10" үл. Патшаләх вәрман хураленче нумай үл хүшши ырми-канми җәленешен паллә пур. Кун пеккине кашних тивәс пулаймас. Җакна вәл вәрманшән вайне шеллемесәр тәрәшнипе, ыйвәр җәс пурнашланипе тивәс пулна. Җә вара хәсан җәмәл пулна, өнер е паян? ыйвәрләхсем питә нумай, анчах та Семенов сәмәх панине пурнашламасыр чарәнәнни мар. Коллектив задачасене тә вәл питә лайах пәлтөр. Типпә пәтнә вәрман культуристесе, пәнисем пәтернисене, вәхәтлә пәхмасыр типнисене җәнетмелле тата ытти та. Җүлә үсекен ыйвәсцен материялыннен үстерни усълларах. Культурасене пәхасси. Производство задачи - ку хальхи вәхәтра уйрәмаш кирлә - җә вырәнне сыйласа хәварасси, җә программине пурнашласси, потребителән ыттәвне тивәттересси, анчах та вәрмана пәтернәсәр, үнән запассемпес пәллә җәлесе, үнән малашләх шәп тәрәш.

Вәрман хуралци шифрасене җырса пынине мар, ёсра ыттәвне пәлтөр. 15 гектар хүтлекен иёрсем пуләс, үнән шәрәп ыйвәсцен үсә, 28 гектар - вәрман фончә. Питомника 20 сотка җине акна. Усъ курма уйрәмалла плана пурнашлана. Җулталакри плана 364 гектар

пәхса касма уйрәнә пулсан, 8 уйах хүшшинче 152 гектаре пәсү курна. Вәрман касса хатэрлеси 17 процент

95 тенкә, хәш-пәр җәрте вәл тата та хакләрх вәт. "Нива" ялхүсәләх кооперативран килограмме 11 тенкә ашилнә.

Усламчы, ма-каро сәм илсе килсе парацә. Җаплах, утапа, вута патибеттересе. Кәсал 200 лист шифер салатса панә.

Халь Тампа ратават җемье җурт тәвәт: водитель, вәрман хуралци... Мастер җәнә җуртта пурәнать ёнте. Күтәллев - сәмшән вәрман укәсәр уйрәсса парацә тата транспорта пуллакан.

... Анатолий Николаевич Семеновпа эпир маларах та тәл пулна пулин та, халь та

чылай ыйтусем җинчен каласырмәр. Киве Тампа яләнчен 5-6 километра вырнашна питомника тата вәрәччен тискер кайәк ферми пулна вырәнта пулса куртамәр. Җакна та паләртса хәвармалла, унпа каласыма питә интереслә. Вәл пурин җинчен та үсән, үмән пытмармасыр каласать. Телевизорда каланине вәл шансах каймас.

Хәвән җине, хәвән вайна ытларах шанмалла, ыйвәрләхсемен хәрамалла мар, вәрманшән тәрәшмалла тесе шутлат. Пәлтөр-и? Вәрман пурәнсан этем та пурәнать тесе вәт.

Т.НАЗАРОВА.

Н.Азизов сәнүкерчек.

үснә. Шертесем, шәтәрнаксем тата ыттине сутмалли җулталәк плане 3993 кубла метр пулсан, январь уйхәнчен тыгынса август уйхәнчен 3014 кубла метр сутнә. Кунта пурасем та пураса сутацә - заказсем кана пулчәр. Кәсекен каласан, суттасине илес пулсан, Тампа лесничествинче, ытти җәрти пекех, ку ыттава питә лайах ынланасы, мәншән тесен укәсапа җыхәнна вәт. Вәл вара халь пур җәрте та дефицит. Җавәнна та кунти ергүәсем колектив мәнисе та пулин пуллакан тәрәш. Պәрремеш сортла җәнәх 90 михә илсе килә, пәр миххи

пурәнмасть, вәрмана вара җә аллесем кирлә. Кам җурт-йәр тәвәт, җавән вара кунтандыста та каймас. Тар тәксә тунәскере никамән та ют җынна парас килмест, - тесе шутлат Анатолий Николаевич.

Җурт-йәр тәвас тәкенсем пулсан, лесничи вәсene та

пурәнмасть, вәрмана вара җә аллесем кирлә. Кам җурт-йәр тәвәт, җавән вара кунтандыста та каймас. Тар тәксә тунәскере никамән та ют җынна парас килвест, - тесе шутлат Анатолий Николаевич.

ÇУ ТА ИРТРЕ - КЕР СИТРЕ

Нурлата җәнә җуртсем тәвасси үлсерен үсәт, чаплә уйрәм җуртсем тәвәт. Юнашар эсир ўкерчекенче куракан кибә җуртсем хитре мар курнашы, вәсем хулана та илемметмәс. Телеге, җакән пек җуртсем сахаланса парацә: районта кибә тата авари шайәнчи җуртсем пәтмермелли республика программи җәлет, унпа килешүллән, 1995 үлтәнни 2000 үлтәнни хулара пурнашкан 184 җемеңен хайсен пурнаш условийесене лайхлатмалла. Нумай-и ку, е сахал-и? Танлаштарса пәхма җак цифрәсем та җителәклә: сентябрән 10-меше тәлне районта 146, хулара 593 кибә җурт шутланна. Паллах, пәр уйах е тата җулталәк хүшшинче та җәнә җуртсем туса җитерме җук ёнте. Җанах хальхи экономикан ыйвәр условийесене та җак программа җәлет пулсан, җынсемшән тәрәшмалла күп иёркинчек юлаты.

Н.Азизов сәнүкерчек.

шанса* панә, каччә вара хәйен шанәнне түрре кәларат. Производствашан лесовоз тәрәнташан шутланат вәт: ыйвәс пулмасан, ёз чаранса тәрат. Радик вара вайне шеллемесәр тәрәш. Николай Антонов тракторист опытла пулнипе тата мәнпур җәс пурнашлама пултарнипе палларса тәрат. Вәл ыйвәссе пәр вырәнне сәтәрекен тракторпа җәлет. Кирлә пулсан вара, плуг җакларат та җәләттәр. Андрей Андреев мастер та дисциплина җирән пултар тесе тәрәш. Вәл пысак җембәр, вәсен 11 ача пулна, көсөнни, ялта юлна. Авланна, җурт тунә - каман та пулин лесничества та җәлемелле вәт, вәхәтләх җәлекенсөн кана шанмасук.

Сывпуллашмасәр юрасты: Анатолий Николаевич хәй та җапла шутлат. Тен, җавәнна пулә вай хәй 7 үлти Андрей ыйвәлә лесник пулатап тенине пысак тимләх үйрать. Вәл ёна хайенне пәрле вәрмана, ухатана идет, пулә тытма, кәмпа татма пәрле җүрәс. Кәсекен каласан, вәсем хылләхра үйрәнне юратас, кунта вара хырә питә лайах үсәт...

... Анатолий Николаевич Семеновпа эпир маларах та тәл пулна пулин та, халь та чылай ыйтусем җинчен каласырмәр. Киве Тампа яләнчен 5-6 километра вырнашна питомника тата вәрәччен тискер кайәк ферми пулна вырәнта пулса куртамәр. Җакна та паләртса хәвармалла, унпа каласыма питә интереслә. Вәл пурин җинчен та үсән, үмән пытмармасыр каласать. Телевизорда каланине вәл шансах каймас.

Хәвән җине, хәвән вайна ытларах шанмалла, ыйвәрләхсемен хәрамалла мар, вәрманшән тәрәшмалла тесе шутлат. Пәлтөр-и? Вәрман пурәнсан этем та пурәнать тесе вәт.

Т.НАЗАРОВА.

Н.Азизов сәнүкерчек.

Пахча җимәс тухәшә җәрте кәркүнне мәнле хатэрлесе хәварнинчен нумай килет. Лайах сухаласа-касна, анчах ытлашши җәпкалантарман тәпра җурткүнне хәвәрт җашанат, шывлая сывлыш реҗиме та лайхланат, унта тутлажла япаласем хәвәрт лекес. Үнсәр пүсне җәрте касса хәварни җум курәкене, үсентәрән чир-чәрәсемпеси сиенлә хурт-кәпшанкәсепе пәтерме май параты.

Тәпра касса хәварна чүм курәкене, пахча җимәс тухәшә җәрте кәркүнне хатэрлесе хәварнинчен нумай килет. Лайах сухаласа-касна, анчах ытлашши җәпкалантарман тәпра җурткүнне хәвәрт җашанат, шывлая сывлыш реҗиме та лайхланат, унта тутлажла япаласем хәвәрт лекес. Үнсәр пүсне җәрте касса хәварни җум курәкене, үсентәрән чир-чәрәсемпеси сиенлә хурт-кәпшанкәсепе пәтерме май параты.

Тәпра касса хәварни җум курәкене, пахча җимәс тухәшә җәрте кәркүнне хатэрлесе хәварнинчен нумай килет. Лайах сухаласа-касна, анчах ытлашши җәпкалантарман тәпра җурткүнне хәвәрт җашанат, шывлая сывлыш реҗиме та лайхланат, унта тутлажла япаласем хәвәрт лекес. Үнсәр пүсне җәрте касса хәварни җум курәкене, үсентәрән чир-чәрәсемпеси сиенлә хурт-кәпшанкәсепе пәтерме май параты.

Минералла удобренисепе хынна, җимәс җак цифрәсем та җителәклә: сентябрән 10-меше тәлне районта 146, хулара 593 кибә җурт шутланна. Тәпра мәнлине кураунта кашни тәваткал метр пүсне 8-10 килограмм органикалла, 30-40 грамм фосфорлә, 20-30 грамм калиллә удобренисепе хынна хәварна тәрәшмалла. Азотлә удобренисепе кәркүнне хынна сәнмәссә, мәншән тесен вәсем тәпрана ытла

яла сәрхәнса үсәсәр җак цифрәсем та җителәклә: сентябрән 10-меше тәлне районта 146, хулара 593 кибә җурт шутланна. Тәпра мәнлине кураунта кашни тәваткал метр пүсне 8-10 килограмм органикалла, 30-40 грамм фосфорлә, 20-30 грамм калиллә удобренисепе хынна хәварна тәрәшмалла. Азотлә удобренисепе кәркүнне хынна сәнмәссә, мәншән тесен вәсем тәпрана ытла

